

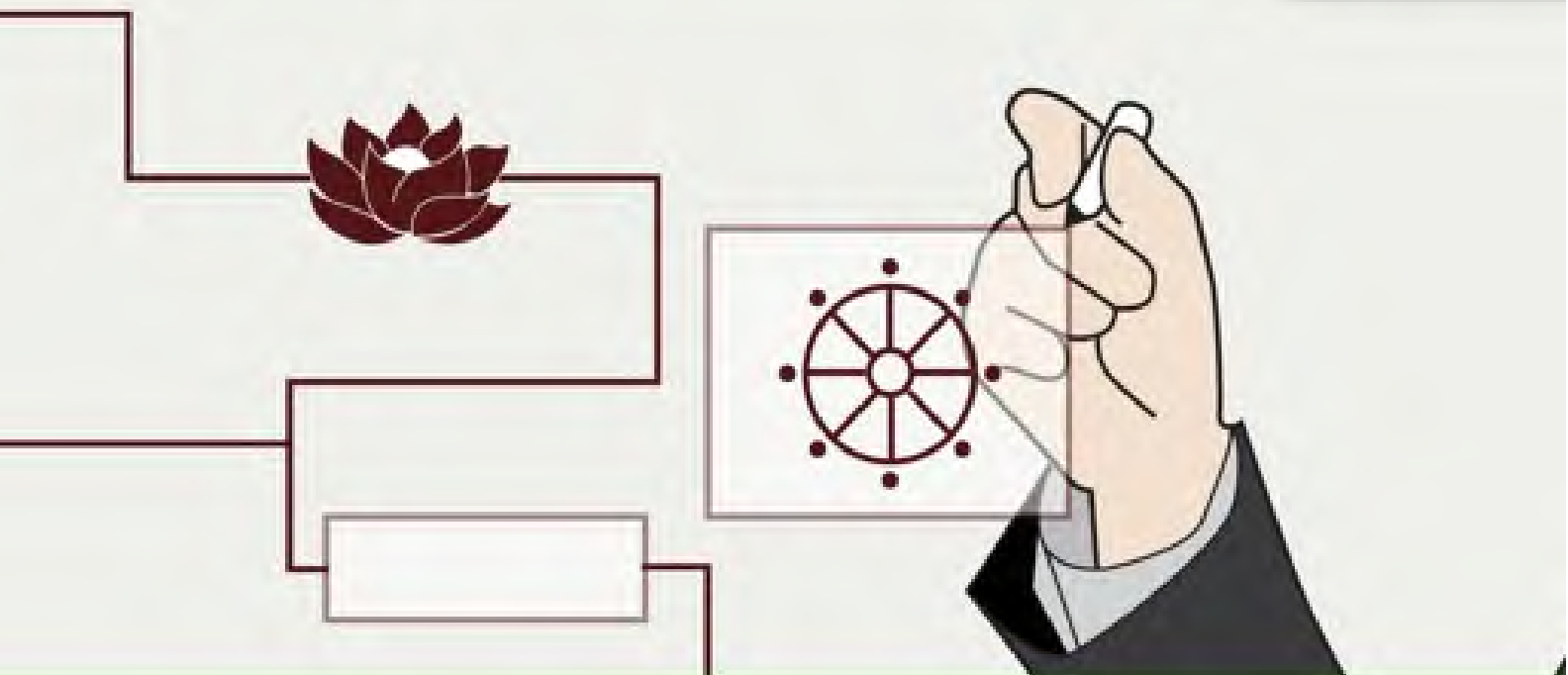
วารสาร มหาจุฬาราชการ

Mahachula Academic Journal

ISSN : 2408 - 1078

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๗ Vol.1 No.1 January - June 2014

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

วารสาร มหาจุฬาราชการ

Mahachula Academic Journal

ISSN : 2408 1078

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๗

Vol.1. No.2 January – June 2014

● วัตถุประสงค์

วารสารมหาจุฬาราชการ เป็นวารสารวิชาการ ราย ๖ เดือน (ปีละ ๒ ฉบับ) คือ ฉบับที่ ๑ เดือน มกราคม-มิถุนายน, ฉบับที่ ๒ เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อสนับสนุนให้เกิดวารสารทางวิชาการกลางของมหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิต นักศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา พระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ในขอบข่ายเนื้อหาสาขาวิชาสังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
- ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย ๒ ท่านต่อบทความ
- ทรัพย์สินและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทรัพย์สินของความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ วารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● เจ้าของ

กองวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานอธิการบดี ห้อง ๓๐๕ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพลโยธิน ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘๐๐๐ ต่อ ๘๗๗๓, โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘๐๑๓

www.jma.mcu.ac.th

● ที่ปรึกษาวารสารมหาจุฬาราชการ

พระพรหมบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.

อธิการบดี

พระศรีคัมภีร์ญาณ, รองศาสตราจารย์ ดร.

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

พระสุธีธรรมานุวัตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พระราชวรมณี, ดร.

คณบดีคณะพุทธศาสตร์

พระปลัดมารุต วรมงคล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์

คณบดีคณะครุศาสตร์

พระมหาขวัญชัย กิตติปาโล

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

พระครูปริยัติกิตติธำรง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

● บรรณาธิการ

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร.

● หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายสุชนา ศิริธัญญ์

● กองบรรณาธิการ :

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พรหมเลิศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดร.วีรชาติ นิมนองค์

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นายสุภฐาน สุดาจันทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสารมหาวิทยาลัย (Peer Review)**

สาขาวิชา ศาสนา, ปรัชญา, พระพุทธศาสนา, ครุศาสตร์, มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย**

พระศรีคัมภีร์ญาณ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระสุธีวรญาณ, รองศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระสุธีธรรมานุวัตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังษี สุทนต์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงชัย หมื่นชนะ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร สุยะใจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระกาญจน์ กนกกมลเศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภษร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย**

ศาสตราจารย์ พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ

ราชบัณฑิต

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนธิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อมใส

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา จันทร์แก้ว

มหาวิทยาลัยบูรพา

(๕)

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชชุดา หุ่นวิไล
รองศาสตราจารย์ ดร.เมธาวี อุดมธรรมมานภาพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน
รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ สัตโยภาส
รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศรี
รองศาสตราจารย์ สยาม คำปรีดา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษัตย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ณ นคร
ดร.วีรชาติ นิมนองค์
ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตระ
ดร.มารุต พัฒนา
ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ

ดร.วันชัย สุขตาม

● ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พิธีจัญอักษร

พระมหาเอกลักษณ์ จิตตเทโว
นายสุภฐาน สุดาจันทร์
นายธานี สุวรรณประทีป
นายสุรัตน์ คำไสภา

งานสมาชิก

นายสุภฐาน สุดาจันทร์

บันทึกข้อมูล

นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นายสินชัย วงษ์จำนงค์
นางสาวสุจิตรา ขวดรัมย์
นายสันตต์ จันทร์ทาทอง

งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายณพดล เพ็ญประชุม

- **นิติกร**

นายธวัช แยมปัว

- **ภาพ/ศิลปะ**

พระมหาสุระศักดิ์ ชีรวโส

- **ออกแบบปก**

นางสาวจุฬารัตน์ วิชานาติ

- **จัดรูปเล่ม**

นายสมบุญณ์ เพ่งพิศ

- **พิมพ์ที่**

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ ๑๑- ๑๗ แขวงบรมมหาราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๔ โทรสาร ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๓

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม - กรกฎาคม ๒๕๕๗ ได้รวบรวมบทความวิชาการของผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย รวมถึงคณาจารย์ต่างสถาบัน ร่วมส่งบทความทางวิชาการมาร่วมตีพิมพ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทำให้มีโอกาสดูได้ศึกษาพุทธธรรมและการนำไปประยุกต์กับศาสตร์สมัยใหม่ รวมถึงได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักคำสอนทางพระศาสนา อันเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม

ในครั้งนี้องบบรรณาธิการและคณะทำงานฝ่ายจัดทำวารสารมหาจุฬาริชาการ ได้รับเกียรติจากผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย และคณาจารย์ต่างสถาบัน ได้ส่งบทความวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ ประกอบด้วยบทความทางวิชาการ เนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและปรัชญาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และบทความวิจัย ซึ่งรายละเอียดบทความต่างๆ อกบบรรณาธิการ ได้กล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละบทความโดยสรุปภายในเล่ม ดังนี้

บทความที่ ๑ เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการบ้านการเมือง ตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธานุสในกัมโพชสูตร” โดย ศ.พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับประเด็นข้อสงสัยที่ว่าเพราะเหตุใดพระอานนท์จึงยกปัญหา ๓ ข้อขึ้นทูลถามพระพุทธเจ้า ปัญหาเหล่านี้มีอยู่ก่อน หรือพระอานนท์ตั้งขึ้นเอง สตรีเท่านั้นหรือที่นั่งในสภาไม่ได้ ทำงานใหญ่ไม่ได้ และไปประกอบอาชีพในแคว้นกัมโพชหรือต่างแคว้นไม่ได้ คำถามและคำตอบในพระสูตรนี้เกิดจากการมองสตรีอย่างอคติตามความเชื่อของสังคมอินเดียสมัยนั้นหรือไม่ ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากพระสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อสงสัยเหล่านั้นแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เหตุที่พระอานนท์ทูลถามปัญหา ๓ ข้อนี้ เพราะเชื่อมั่นในพระสัพพัญญุตญาณของพระพุทธองค์ โดยหวังจะนำพระพุทธานุสไปแนะนำสตรีที่มีปัญหาให้ทราบและแก้ไขต่อไป

บทความที่ ๒ เรื่อง “กระบวนการพระพุทธศาสนากับแนวคิดการผสมผสานในสังคมไทย” โดย ด.ต.สุรัชย์ แก้วคุณ และ ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก มีสาระสำคัญ คือ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาหมายถึง การสร้างเครือข่ายให้มากที่สุดทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมไปถึงทั่วโลก โลกปัจจุบันมีความเจริญรุดหน้าด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้โลกมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนาและตีความ

กระบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่พระพุทธปรินิพพาน เมื่อเราได้ทำ ความเข้าใจเช่นนี้แล้ว ก็จะทำให้การศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาง่ายขึ้น และเป็นไปอย่างมีระเบียบ ได้ผลเป็นที่พอใจเป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะทำให้ความเข้าใจ

บทความที่ ๓ เรื่อง “**พระสงฆ์กับการสร้างสรรค์ศิลปะในสมัยพุทธกาล**” โดย ผศ.ดร.สุเทพ พรมเลิศ มีสาระสำคัญ คือ พระพุทธศาสนายกย่องศิลปะว่าเป็นอุดมมงคล การเรียนศิลปะของพระสงฆ์ เช่น ศิลปะการเย็บผ้าจีวร การปฏิสังขรณ์วัดวาอารามที่ชำรุด เป็นสิ่งจำเป็น การเรียนศิลปะเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นการเรียนตรีกัจจานวิชา พระสงฆ์จึงต้องดูแลและปฏิสังขรณ์วัดวาอารามที่ชำรุด ผู้ที่ไม่ทำต้องอาบัติทุกกฏ พระสงฆ์จึงควรมีบทบาทในการสร้างสรรค์งานศิลปะทั้งด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม การสอนศิลปะการก่อสร้างที่เรียกว่า นวกรรม แก่คฤหัสถ์ เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของพระสงฆ์

บทความที่ ๔ เรื่อง “**เหตุการณ์ที่สำคัญในชีวิต**” โดย ผศ.รวีโรจน์ ศรีคำภา มีสาระสำคัญ คือ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวันนั้นมากมาย ตีร้ายปะปนคละเคล้ากันไป ตามเหตุและปัจจัย หากจะมองในภาพรวมแล้ว มี ๒ อย่าง คือ เหตุการณ์ที่ตึงงาม ทำให้เกิดความประทับใจ กับเหตุการณ์ที่เลวร้ายทำให้เกิดความหดหู่ใจ แต่ด้วยการระลึกถึงเหตุการณ์ที่ดีที่สำคัญซึ่งเราได้ทำไว้ ทำให้เรามีสติและปัญญาที่เข้มแข็งและตั้งมั่นอยู่ได้ไม่หวั่นไหว เป็นประดุจกำแพงที่แข็งแกร่งที่สุด แน่นหนาที่สุด สามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคแม้จะหนักหนาสาหัสเพียงใดก็ตามให้ผ่านพ้นไปด้วยดี และมีความสุข เบิกบาน สุขุมคัมภีรภาพพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ รอบใหม่ที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวันให้เป็นเรื่องปกติ ทำหายและเป็นธรรมดาสามัญ นั้นแสดงให้เห็นว่า เราได้ดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

บทความวิจัยที่ ๕ เรื่อง “**การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย**” โดย รศ.ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ และ อาจารย์ออดุลย์ คนแรง งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เปรียบเทียบความหมายของคำบาลีสันสกฤตในพจนานุกรมบาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ พ.ศ. ๒๕๓๓ กับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย มีการเปลี่ยนความหมายทั้งแคบเข้า กว้างออก และย้ายที่ และมีความหมายเปลี่ยนจากรูปธรรมเป็นนามธรรม หรือจากนามธรรมเป็นรูปธรรมอีกด้วย

(๘)

บทความที่ ๖ เรื่อง “ชีวิต ความเจ็บป่วย และความตายในคริสต์ศาสนา” โดย ดร.ประทีป ฉัตรสุรางค์ อาจารย์ประจำ ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีสาระสำคัญ คือ ชีวิตมนุษย์เป็นมุมมองที่แต่ละบุคคลมีต่อตนเองและผู้อื่น อันส่งผลต่อการแสดงออกทางความคิดและพฤติกรรม ซึ่งบทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอโลกทัศน์หรือมุมมองของคริสต์ศาสนิกชนต่อชีวิตของตนว่าเป็นอย่างไร โดยใช้การศึกษาเอกสารสำคัญในคริสต์ศาสนา ได้แก่ พระคัมภีร์ หนังสืออธิบายข้อคำสอน และหนังสืออธิบายคำสอนในคริสต์ศาสนา ทั้งที่เป็นเอกสารตำรา และบทความทางวิชาการ เพื่อให้ความกระจ่างชัดเจนต่อโลกทัศน์ และแนวทางปฏิบัติของคริสต์ศาสนาที่มีต่อความเจ็บป่วย จากผลการวิจัย พบว่า ชีวิตเป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า ความเจ็บป่วย และความตายเป็นธรรมชาติของมนุษย์ มุมมองดังกล่าวช่วยให้ทุกคนสามารถเข้าใจได้ว่า การปฏิบัติต่อผู้ป่วยชาวคริสต์ไม่มีความแตกต่างกันในสาระสำคัญจากผู้ป่วยอื่นๆ แต่หลักคำสอนและความเชื่อสามารถเสริมแรงให้คริสต์ศาสนิกชน ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

บทความที่ ๗ เรื่อง “การศึกษาปัญหาในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบและสาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล” โดย อรรพรรณ เอกเอี่ยมณี และประชุมพร คล้ายถม ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้สรุปผลการวิจัยมีสาระสำคัญ คือ กลุ่มกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๒$) โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาส่วนตัว ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๘$) รองลงมาคือ มีปัญหาในขั้นตอนการทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๖$) มีปัญหาในขั้นตอนการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๒๓$) และมีปัญหาในขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๕๕$) และมีปัญหากับเจ้าหน้าที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๑.๗๐$) ตามลำดับ และผลการศึกษาเปรียบเทียบ ด้วยสถิติ t-test พบว่า นักศึกษาทั้ง ๒ หลักสูตรมีปัญหาในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value} = ๐.๙๑๙$) ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ ภาควิชาฯ และหลักสูตรฯ ควรมีการจัดอบรมการเขียนวิทยานิพนธ์ให้กับนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา และหลักสูตรฯ ควรเร่งรัดให้นักศึกษาเลือกหัวข้อที่จะทำวิทยานิพนธ์ให้ได้ก่อนเรียนจบรายวิชา (coursework) รวมถึงภาควิชาฯ ควรสร้างระบบการติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรศึกษาปัญหาส่วนตัวที่นักศึกษาประสบและเป็นปัจจัยสำคัญให้ทำวิทยานิพนธ์ล่าช้าโดยศึกษากับนักศึกษาในภาควิชาอื่น ๆ

หรือหลักสูตรอื่น ๆ ทั้งระดับปริญญาโท และปริญญาเอก โดยเฉพาะนักศึกษาที่ยังศึกษาอยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และควรศึกษาเชิงคุณภาพกับคณาจารย์ในหลักสูตรฯ

บทความที่ ๘ เรื่อง “การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม:จากแนวคิดเชิงพุทธสู่วิถีแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดย ดร.วันชัย สุขตาม ได้เสนอว่า ในปัจจุบัน แนวคิดในการพัฒนาทั้งในระดับโครงการและระดับภาค จะต้องมีการบริหารจัดการ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการป้องกันภาวะมลพิษที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลนำไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืนได้ดี และการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development) มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ๓ อย่าง คือ (๑) ระบบสังคม (๒) ระบบชีวภาพ (๓) ระบบเศรษฐกิจ หากทำให้เชื่อมโยงกัน ก็จะทำให้ถึงจุดหมายปลายทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็น การพัฒนาที่ทำให้เกิดดุลยภาพของ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ดีมีสุขของประชาชนตลอดไป ทั้งเสนออีกว่า กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน มี ๖ มิติ คือ (๑) ผลผลิตภาพ (๒) ทุนธรรมชาติ (๓) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (๔) ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม (๕) ความเสมอภาค (๖) สันติภาพ จากมิติทั้ง ๖ ด้านนี้ จะช่วยให้การพัฒนาแบบยั่งยืน ควบคุมแนวความคิดในการพัฒนาทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ระบบนิเวศ และประสานสัมพันธ์ในสาขาการพัฒนาต่างๆ อันจะทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาแบบใหม่ คือ การพัฒนาแบบยั่งยืน

บทความที่ ๙ เรื่อง “วิกฤตการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไทย” โดย นางสาวปฐิธรรม สำเนียง นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีสาระสำคัญ คือ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการ การพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในปัจจุบัน การขยายตัวของศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก เป็นไปอย่างรวดเร็ว จนน่าวิตก จนเกิดคำถามจากสังคมในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แม้การเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จะมีส่วนต่อการสนองตอบความต้องการของประเทศ ทั้งในการขยายโอกาสทางการศึกษา และการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของประชากรของประเทศ รวมทั้งมีส่วนในการส่งเสริมสมรรถภาพของประเทศไทย ในการแข่งขันกับนานาชาติ แต่หากมหาวิทยาลัยเน้นเรื่องของธุรกิจมากเกินไปนั้น จนกระทั่งเป็นตัวบั่นทอนและทำให้คุณภาพมาตรฐานของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลดลง จนกระทั่งกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชาติไปในที่สุด

(๑๐)

สำหรับรายละเอียดบทความทั้งหมดนี้ ผู้ใดต่อการศึกษา สามารถค้นหาได้จากบทความดังกล่าว
ในวารสารเล่มนี้ และพบกันอีกในวารสารมหาจุฬาลงกรณ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม- ธันวาคม ๒๕๕๗

(พระมหาพรช ฐมมหาโส, รศ.ดร.)

บรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาลงกรณ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(๖)
ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการเมือง ตามมาตรฐานของพุทธธรรม :	
กรณีศึกษาพระพุทธดำรัสในกัมโปชสูตร”	
ศ.พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ ราชบัณฑิต	๑
กระบวนการพระพุทธศาสนากับแนวคิดการผสมผสานในสังคมไทย	
ด.ต.สุรัชย์ แก้วคุณ และ ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	๑๖
พระสงฆ์กับการสร้างสรรค์ศิลปะในสมัยพุทธกาล”	
ผศ.ดร.สุเทพ พรมเลิศ	๒๙
เหตุการณ์ที่สำคัญในชีวิต	
ผศ.รวีโรจน์ ศรีคำภา	๔๕
การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย	
รศ.ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ และ อาจารย์อดุลย์ คนแรง	๕๘
ชีวิต ความเจ็บป่วย และความตายในคริสต์ศาสนา”	
ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์	๗๖
การศึกษาปัญหาในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	
สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบและสาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา ภาควิชามนุษยศาสตร์	
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล”	
อรรวรรณ เอกเอี่ยมณี และ ประชุมพร คล้ายถม	๘๘
การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม:	
จากแนวคิดเชิงพุทธสู่วิถีแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน”	
ดร.วันชัย สุขตาม	๑๐๑
วิกฤตการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไทย	
นางสาวปฐวีธรรม สำเนียง	๑๑๑

บทวิจารณ์วิทยานิพนธ์ เรื่อง "วิธีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท"

ของเรืออากาศตรีอภิชาติ พรสี

สุชนา ศิริธัญญกร

๑๒๙

ภาคผนวก

- คำแนะนำสำหรับผู้เขียน ๑๓๓
- แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณานำลงในวารสารมหาจุฬาริชาการ ๑๓๙
- หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารมหาจุฬาริชาการ ๑๔๑
- ขั้นตอนการดำเนินงานของวารสารมหาจุฬาริชาการ ๑๔๒

ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการเมือง
ตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธดำรัสในกัมโปชสูตร
Study and Analyzing the Politic women's roles in
the Buddhaddhamma Standard:
Study Case in Buddha Taught in Kampojasutta

ศ.พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ

Prof. Adisak Thongbun

ราชบัณฑิต

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน สตรีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับบุรุษ บทบาทสตรีทั้งทางการเมืองและการเมือง มีความสำคัญ นำมาซึ่งความสุข ความเจริญก้าวหน้าทั้งส่วนตัวและส่วนรวมหรือสังคมประเทศชาติไม่แพ้บทบาทของบุรุษ ซึ่งแตกต่างไปจากสตรีในสมัยก่อน ทั้งนี้เนื่องจากสตรีในปัจจุบันมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันเป็นสำคัญ แต่เพราะเหตุใดในกัมโปชสูตรจึงมีคำกล่าวที่ว่า “สตรีนั่งในสภาไม่ได้ ทำงานใหญ่ไม่ได้ และไปประกอบอาชีพในแคว้นกัมโปชะหรือต่างแคว้นไม่ได้” คำถามและคำตอบในพระสูตรนี้เกิดจากการมองสตรีอย่างอคติตามความเชื่อของสังคมอินเดียสมัยนั้นหรือไม่ เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากพระสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อสงสัยเหล่านั้นแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบจนแน่ใจว่า สามารถแก้ข้อสงสัยดังกล่าวได้โดยมุ่งหวังที่จะนำพระพุทธดำรัสไปแนะนำสตรีที่มีปัญหาให้ทราบและแก้ไขต่อไป และเสนออีกว่า ผู้มีความโกรธ ความริษยา ความตระหนี่และมีปัญญาทึบ ไม่ว่าบุรุษหรือสตรีย่อมนั่งในสภาไม่ได้ ทำงานใหญ่ไม่ได้ และไปประกอบอาชีพในต่างแดนไม่ได้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้น จึงได้ข้อสรุปว่า ผู้ใดเมื่อเรียนรู้ข้อบกพร่องของตนจนรู้ตระหนักรู้แล้ว ลงมือแก้ไขตามพระพุทธดำรัส ดังมีพระนางมัลลิกาเทวีทรงปฏิบัติ ผู้นั้นจะได้ประโยชน์สมตามที่พระพุทธองค์ทรงประสงค์

คำสำคัญ : บทบาทสตรีทางการเมือง, พุทธธรรม, สภา, กัมโปชสูตร, พระสัพพัญญุตญาณ

Abstract

In the recent, all women around the world have the equal rights with all men. The politic roles are very important to develop the private and public usages as equal as the men who were different to the women in the past, because they have educated as well as the men could. Why was a sermon said in Kampojasutta “the women could not join in the parliament, do the important work and have career in the Kampojasutta or the different states? The questions and the answers in this sutta had been done to look down the women by the bias according to the belief in the Indian society in that time or not. When have studied from many suttas, the suspects were certainly contemplated and analyzed to compare. It is understood and realized that Buddha hopefully advised the women with problems to know and improve themselves and also he said that some ones who were usually angry, jealous, sticky, and the wrong view. Both of them could not join in the parliament, do the important work and have the occupation in the foreign countries. Therefore, it is summarized that whoever had learnt the defect things so that they realized by their mind and then they try to improve themselves along with the Buddha’s taught as the Mallikadevi had done, they will get the useful things as if the Buddha taught.

Keywords: Politic women’s roles, Buddhadhamma, Sabha, Kampojasutta, Enlightenment